
ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ

ОТРИМАНО:

21 Січня 2023

ПРИЙНЯТО:

21 Лютого 2023

ВИПУСК:

20 Березня 2023

УДК 351:004.73(477+4)

DOI 10.26661/2522-1566/2023-1/23-06

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Решетова Г.І.

к.держ.упр., доцент,

Мариупольський державний університет,

Київ, Україна

ORCID ID:0000-0002-1941-0224

**Email автора для листування: H.reshetova@mdu.in.ua*

Анотація. Останнім часом неможливо уявити розвиток країн, територій та суспільства в цілому без новітніх інформаційних технологій. Сьогодні багато країн світу, в тому числі країни Європи, користуються такою формою державного управління як електронне урядування, яке стає важливим інструментом взаємодії центральної і місцевої влади, бізнесу та суспільства. З метою досягнення високого рівня демократії, а також в умовах демократичного суспільства запровадження електронного урядування стає необхідністю. Це саме то, чого прагне наша країна, яка має високий потенціал та всі можливості для впровадження електронного урядування та передачі майже всіх послуг, особливо адміністративних, в електронний формат. Електронне урядування є одним із пріоритетних напрямків модернізації державного управління в країнах ЄС. Наука публічного управління перебуває в постійному розвитку і пошуку більш ефективних і адекватні сучасним умовам і потребам методів, принципів та засобів публічного управління. Теорія та методологія електронного урядування за кілька останніх років замінюється більш сучасними. В Україні е-урядування розвивається через реалізацію проектів та співпрацю всіх державні органів та органів місцевого самоврядування за підтримки міжнародних партнерів. Фахівці в галузі інформаційних технологій вважають, що електронне урядування є ключем до реформ в Україні, тому що досягти високих показників трансформації без запровадження цифрового технологій у кожній сфері неможливо. На даному етапі найпоширенішою сферою є електронні послуги у сфері електронного урядування, оскільки вони стосуються кожного громадянина країни.

Ключові слова: електронне урядування, розвиток, демократія, суспільство, європейський досвід.

JEL класифікатор: H56, O10, O40.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасних умовах суспільного розвитку з'явилося усвідомлення необхідності трансформувати всю систему публічного адміністрування. Це, в першу чергу, пов'язано з переходом від інформаційного суспільства до суспільства знань, яке радикально змінює всі комунікації у суспільстві та висуває нові вимоги до якості послуг, що надаються державними службовцями. Електронне урядування стає складовою процесу модернізації суспільства,

системи адміністрування, яка включає забезпечення якісними послугами як для громадян, так і для бізнесу, створення новітніх каналів зв'язку між владою і громадянським суспільством. Коріння прагнення України до цифрової трансформації є глибокими. З 2012 року в країні працює Академія електронного урядування, яка співпрацює з Державним агентством з питань електронного урядування у підготовці його розвитку. У 2016 році інновації в державному секторі набрали обертів більш рішуче завдяки великій європейській програмі підтримки зусиль нації – U-LEAD з Європою. У 2019 році намір йти до цифровізації став сильнішим і чіткішим, ставши пріоритетним. Розвиток електронного уряду сприяло прагненню підвищити прозорість, підзвітність і оперативність державного управління [1].

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемами запровадження електронного урядування в Україні займаються різні вчені, які проводять аналіз застосування електронних технологій у сфері державного управління в країнах ЄС, досліджують створену базу електронного урядування в європейських країнах, а саме: А. Семенченко, О. Голубоцький, С. Чукут [5], І. Клименко, В. Фурашев, Д. Ланде, Д. Дубова, С. Дзюба, С. Кліфт і М. Боунс.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є ознайомлення з основними принципами та найкращими практиками електронного урядування як в країнах Європи, так і в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Електронне урядування -це форма державної організації управління, яка підвищує ефективність, відкритість і прозорість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. а також з використанням інформаційних і телекомунікаційних технологій формування нового типу держави, яке насамперед спрямоване задоволення потреб громадян.

Європейські країни вже давно беруть безпосередньо участь у наданні державних послуг через Інтернет, успішно співпрацюють в цьому напрямку, залучають та координують своїх громадян брати участь у прийнятті політичних рішень та їх впровадженні.

Цифровий уряд став значним пріоритетом для ЄС протягом останнього десятиліття частково через роль, яку цифрові державні послуги відіграють у сприянні єдиному цифровому ринку. Це відбувається на тлі зростання занепокоєння щодо європейського цифрового суверенітету. Нові технології, розроблені технологічними компаніями за межами ЄС, сприймаються як загроза контролю громадян ЄС над своїми особистими даними. У зв'язку з тим, що ці фірми з-за меж ЄС також вважаються потенційним обмеженням для зростання технологічних компаній ЄС у результаті агресивних поглинань, Європейський парламент та інші регулятори ЄС намагаються оцінити поглинання за допомогою нових інструментів. Once-Only Principle (OOP), запущений у 2023 році, вимагає зв'язування базових реєстрів між урядами та країнами, але багато країн відстають від кінцевого терміну впровадження в ЄС. Незважаючи на те, що деякі країни ЄС та Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ) (зокрема, Австрія, Естонія, Ісландія, Чорногорія, Нідерланди та Норвегія) мають високий ступінь узгодженості зі стратегіями та рамками ЄС, прогрес відстає як на національному, так і на місцевому рівнях. Цифрове посвідчення в Європі майже загальне впровадження, хоча транскордонний доступ до державних послуг із використанням цифрового посвідчення досі обмежений. Європейські державні служби мають пройти довгий шлях, щоб запровадити цифрові навички 21-го століття серед своїх співробітників. У 2021

році лише 35 відсотків організацій державного сектору мали загальноорганізаційну програму цифрових навичок.

Інституції ЄС є центральними для зусиль із цифровізації в європейських країнах. Європейська комісія встановлює стратегії та визначає цілі, забезпечує впровадження змін через директиви, регламенти та рішення, заохочує співпрацю та заохочує впровадження через програми фінансування, надаючи загальні стандарти та рамки управління. Багато з цих ініціатив стосуються зони ЄАВТ і країн-кандидатів на вступ до ЄС, розширюючи їх охоплення за межі держав-членів ЄС. Рада міністрів (разом з Європейським парламентом) схвалює або відхиляє законодавчі акти, запропоновані комісією, і забезпечує представництво держав-членів на рівні ЄС. Рада може додатково впливати на комісію, використовуючи заяви міністрів², які визначають узгоджені дії для кожної країни-члена. Приватний сектор, включаючи фінансові установи, зіграв важливу роль у розробці цифрових стратегій і планів дій. Вони ще більше сприяли поширенню деяких інструментів цифрового урядування, особливо цифрових ідентифікаторів. Двостороннє та багатостороннє партнерство між державами-членами ЄС Естонія підтримує цифровізацію інших країн через свою Академію електронного урядування та експортувала свою інфраструктуру «X-Road» (рівень обміну даними між інформаційними системами) до Фінляндії, Данії, Палестини та Азербайджану. Нідерландська концепція співпраці під назвою «Коаліція бажаючих» — це ініціатива, орієнтована на дії, в рамках якої країни-члени можуть об'єднатися, щоб покращити розуміння та поділитися досвідом у сферах цифрового урядування. Італія використала своє головування у G20 у 2020 році, щоб зосередитися на штучному інтелекті в державному секторі, цифровій ідентифікації та гнучкому регулюванні.

Розглянемо досвід європейських країн більш детально. Так бельгійський федеральний уряд впроваджує сервіс-орієнтовані послуги, оскільки бельгійці хочуть створити єдиний громадський простір та інтегрувати електронні послуги для задоволення їх щоденних потреб. Електронне урядування визнано ефективним інструментом для провадження реформ у державному секторі. Особливість Бельгії в тому, що вона є багатонаціональна країна, населення якої розділене на дві умовні групи: фламандці, які населяють північ і центр, і валлони, які проживають у південних провінціях. Швидкий розвиток електронного урядування в Бельгії розпочалося у 2001 році. Уряд Бельгії є все частіше використовують цифрові технології для забезпечення сучасних електронних та мобільних послуг, спрямованих на забезпечення переваг і зручностей для всіх своїх громадян. Спостерігається збільшення надання таких послуг у всіх секторах, хоча й різною мірою [6]. Головна тенденція – зростання застосування мобільного зв'язку та технологій. Це відкриває нові можливості розвитку та стимулює ініціативи щодо нових способів надання послуг. Таким чином, Електронне урядування в Бельгії як успішна модель впровадження інформаційних технологій в управління – корисний досвід для України, оскільки такий підхід сприяє покращенню якості послуг, що надаються громадянам, дає змогу прискорити та спростити процес їх надання, інтегрувати суспільство в єдиний інформаційний простір.

Цікавий також досвід Естонії в процесі впровадження електронного урядування. Естонія є однією з країн, яка перетворилася в потужну цифрову державу, яка дійсно має дієву електронну демократію, а саме у електронному вигляді. Країна вклала величезні кошти у власних розробників, забезпечивши при цьому додаткові робочі місця та набула вагомого досвіду, який зараз можна вже капіталізувати.

На рівні ЄС виділяються два рушії цифрового уряду. По-перше, цифрові державні послуги вважаються критично важливими для створення єдиного цифрового ринку, оскільки вони дозволяють людям надійно та швидко отримувати доступ до послуг, товарів і даних через кордони. Дійсно, План дій електронного урядування на 2016–2020 роки було розроблено як частину Стратегії цифрового єдиного ринку.

По-друге, занепокоєння щодо європейського цифрового суверенітету, особливо щодо нових технологій, також вийшли на перший план. Відповідно до стратегії «Формування

цифрового майбутнього в Європі» та свого бачення цифрового десятиліття, Європейська комісія оприлюднила «Цифровий компас 2030», у якому цифровізація державних послуг визначена як одна з чотирьох ключових точок цифрового десятиліття ЄС і встановлюється цілі для їх досягнення. Програма політики до 2030 року була прийнята у вересні 2021 року та визначає цифрові цілі, вперше представлені в Цифровому компасі для держав-членів, а також рамки управління для досягнення цих цілей. Понад 150 мільярдів євро, спрямованих на різні програми, включно з Фондом відновлення та стійкості, було виділено ЄС для цілей цифровізації, значна частина яких буде витрачена на цифровий уряд.

Covid-19 також прискорив цифрову трансформацію в Європі, і пандемія стала першим широкомасштабним досвідом урядів щодо політики та прийняття рішень на основі даних. Однак не всі органи влади прискорили перехід на онлайн-послуги. Розвиток інфраструктури Трохи більше 90 відсотків послуг, які пропонуються в 36 європейських країнах, потребують певної форми ідентифікації та автентифікації онлайн або офлайн. Цифрові ідентифікатори були прийняті майже повсюдно в ЄС, і лише дві країни-члени (Болгарія та Кіпр) не мали національної системи цифрового ідентифікації в 2021 році. Незважаючи на таке широке впровадження, лише 64 відсотки державних послуг, що пропонуються онлайн, приймають офіційні національні цифрові ідентифікатори. Ще 9 відсотків потребують іншого державного механізму (наприклад, податковий номер), а 1 відсоток дозволяє цифрові ідентифікатори приватного сектора, такі як токени електронного банкінгу. Менше 44 відсотків послуг, доступних в Інтернеті, дозволяють єдиний вхід, що вимагає повторної автентифікації в різних державних установах. Мальта, Ісландія, Естонія, Фінляндія, Данія та Норвегія лідирують у ЄС та ЄАВТ із використання цифрових посвідчень, причому понад 90 відсотків державних послуг дозволяють їх використовувати [15].

Крім того, Європейська комісія запропонувала структуру цифрової ідентифікації, підкріплену законодавством, згідно з яким цифрові гаманці пов'язуватимуть національні цифрові ідентифікатори з доказами особистих характеристик, такими як водійські права, які використовуються для доступу до онлайн-сервісів, без шкоди або вимагання непотрібного обміну особистими даними. Регламент ЄС щодо автентифікації та довірчих послуг електронної ідентифікації (eIDAS) розробив основу для забезпечення транскордонного використання національних цифрових ідентифікаторів, що дозволяє отримати доступ до державних послуг в інших країнах ЄС. Незважаючи на певний прогрес, потрібно зробити більше, особливо щодо «пропускну здатності пересилання»: зробити національні цифрові ідентифікатори сумісними через кордони через технічні вузли. У 2021 році приблизно 43 відсотки послуг зможуть отримати доступ недовомашні користувачі в Проаналізовано 36 європейських країн, і лише чверть державних послуг (24 відсотки) надає доступ за допомогою цифрових ідентифікаторів з кількох європейських країн.

У подальшому розподілі транскордонної сумісності можна сказати, що 67 відсотків ЄС-27 мають виробничі потужності для деяких країн-членів, у той час як 18 відсотків все ще проводять випробування, а 15 відсотків не проводять жодних випробувань. З точки зору потужності надсилання, 37 відсотків знаходяться у виробництві, 21 відсоток тестують, а 42 відсотки взагалі не мають.

Естонська система цифрової ідентифікації є одним із трьох стовпів для надання державних послуг по всій країні, поряд з мережею інфраструктури даних, відомою як X-Road, і доступом до рівня послуг через державний портал eesti.ee. Зростання поширення цифрових ідентифікаторів в Естонії було зумовлене кампанією, проведеною двома великими банками. Ці банки використовували такі стимули, як обмеження суми грошей, якими можна було оперувати через стару систему [16].

У відповідь на пандемію Іспанія покращила свої послуги між урядом і бізнесом. Поради для бізнесу та підтримка малих і середніх підприємств (МСП) у їхніх зусиллях із цифровізації значно постраждали від карантину. Щоб вирішити цю проблему, Іспанія запустила програму Acelera Rume у березні 2022 року, щоб надавати надійну інформацію про

національні заходи та каталог цифрових рішень. У травні 2020 року його було розширено, щоб надавати консультації та навчання, запроваджувати заходи для підтримки нових технологічних рішень і пропонувати фінансову підтримку. Установи ООР, запущені у 2023 році, є невід'ємною частиною єдиного цифрового шлюзу ЄС, що дозволяє державним установам у всьому регіоні та на всіх адміністративних рівнях обмінюватися даними громадян один з одним, щоб ті, хто шукає державні служби повинні вводити свою інформацію лише один раз. Він вперше з'явився в Мальмській декларації 2009 року, а потім у Талліннській декларації 2017 року та був ключовою частиною Плану дій електронного урядування на 2016–2020 роки.

Очікується, що до грудня 2023 року спеціальна технічна система об'єднає 21 онлайн-процес, важливий для громадян і бізнесу. Ці процеси мають бути запроваджені в кожній державі-члені з джерелами даних, розповсюдженими по всьому ЄС.

Проведений у 2020 році аналіз взаємодій ООР між урядом і бізнесом показав, що інфраструктура, яка забезпечує ООР, існує у 22 із 30 країн. Проте проактивний уряд був найгіршим показником в Індексі цифрового уряду ОЕСР за 2019 рік, а вплив ООР був обмежений вибраними групами послуг або реєстрів. Також спостерігається обмежений прогрес у впровадженні ООР на місцевому рівні. Естонія визнала незаконним створення окремих баз даних за межами інфраструктури X-Road. Це означає, що персональні дані ніколи не дублюються, і дозволяє всім адміністративним органам отримувати безпечний доступ до інформації за згодою громадянина.

Люксембург випереджає більшість європейських країн у досягненні проактивного уряду. Зараз він надає 18 відсотків своїх послуг проактивно (іншими словами, без подання заявки). Програма базових даних Данії спрямована на створення спільного реєстру для розповсюдження даних у різноманітних контекстах. Після завантаження даних державні органи повинні отримати їх із самої системи. Програма була розроблена у співпраці з місцевою владою (асоціацією муніципалітетів), тому дані обмінюються між різними адміністративними рівнями. Очікується, що в 2023 році програма заощадить 100 мільйонів євро на рік.

Реєстр нерезидентів Нідерландів (RNI) дозволяє обмінюватися даними між державними органами. Це економить час завдяки зменшенню кількості транзакцій, пов'язаних зі збором та керуванням даними. Користувачі, зареєстровані в RNI, повинні повідомляти свої дані державним органам лише один раз. Повідомляється, що RNI призвела до 50-відсоткового зменшення потенційних транзакцій між користувачами та державними органами та принесла вигоду в розмірі 112 мільйонів євро. Хоча на рівні ЄС існують деякі ініціативи для підтримки розвитку навичок робочої сили, опитування 2021 року в семи європейських країнах показало, що лише 35 відсотків організацій державного сектору мають загальноорганізаційну програму розвитку цифрових навичок. Деякі з ініціатив на рівні ЄС включають масовий відкритий онлайн-курс консорціуму проекту Gov3.0 з основ цифрової трансформації уряду. Академія сумісності також отримала 500 000 євро інвестицій від програми ISA2 [14].

Німеччина намагалася підвищити кваліфікацію своєї робочої сили, а цифрова компетентність не розглядалася юридично чи в публічних дебатах. У відповідь на план країни з дев'яти пунктів для цифрової Німеччини, опублікований у 2020 році, була розроблена державна цифрова академія для підвищення кваліфікації працівників федерального уряду в технічних навичках, таких як штучний інтелект і великі дані, а також запровадження нових способів роботи, включаючи гнучке управління проектами. Використовуючи кількісне прогнозування, галузеві дослідження та опитування роботодавців, працівників і випускників, Данія передбачає, що автоматизація та цифровізація найімовірніше зазнають негативного впливу на професії. Працівникам державного сектору, які перебувають у групі ризику, надається підтримка та рекомендації щодо перекваліфікації. Перспективних співробітників можна відправити в короткострокову

оплачувану відпустку для завершення перекваліфікації в області дефіциту навичок, перш ніж їм запропонують нову посаду.

Якщо проаналізувати бар'єри в розвитку електронного урядування, то слід звернути увагу на погану взаємодію з послугами цифрового урядування: хоча залучення як до Інтернету, так і до цифрового уряду зросло на 18 відсотків між 2011 та 2020 роками, розрив у прийнятті електронної комерції та електронного уряду серед користувачів зберігається на 27 процентних пунктів. Цей розрив збільшується і відображає різницю між цифровізацією існуючих процесів і цифровими послугами, орієнтованими на користувача.

Ще одним бар'єром може стати невідповідність між управлінням ЄС і діями на рівнях місцевого самоврядування: незважаючи на спроби ЄС створити доступ до транскордонних послуг електронного уряду, лише 43 відсотки національних послуг можуть бути доступні онлайн для транскордонних користувачів (порівняно з 81 відсотком для транскордонних користувачів). національні користувачі). Дослідження 2017 року показало, що у 26 із 28 держав-членів ЄС рівень узгодженості зі старою версією Європейської рамкової сумісності (EIF) становив 75%, хоча в Бельгії та Португалії рівень узгодженості становив менше 50%. На місцевому рівні узгодженість значно падає, оскільки міська влада бореться з повільним розповсюдженням технологій, слабкими стратегіями інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), а чиновники намагаються керувати несумісними базами даних. Згідно з новими рамками, країни намагалися виконати вимоги веб-доступності (Директива ЄС 2016/2102) і багатомовності.

Третій бар'єр- цифрове відставання може загрожувати цифровим амбіціям ЄС: відсутність координації між країнами в їхніх зусиллях із цифровізації може призвести до залежності від застарілих закритих систем і перешкодити учасникам ЄС використовувати весь потенціал єдиного ринку за рахунок економії на масштабі. Відповідно до Індексу міжнародної цифрової економіки та суспільства ЄС, «четвірка лідерів ЄС» набрала 80,5 відсотка за показником цифрових державних послуг, трохи відстаючи від США (81,4 відсотка) і Південної Кореї (85,3 відсотка), тоді як ЄС останні чотири зайняли останнє місце з результатом 34,1 відсотка.⁶ Найгірші штати мають безліч проблем, хоча всі вони мають нижчий за середній рівень цифровізації послуг для громадян і бізнесу. Наприклад, у Румунії очевидна нестача ІТ-систем, спеціалістів, ефективної та ефективної ІТ-архітектури, законодавчої та процедурної бази. У Греції та Хорватії потреба у спрощенні державних послуг і забезпеченні взаємодії між службами та даними є серйозними проблемами, тоді як в Угорщині потреба в цифровізації державних послуг і відсутність відкритих даних викликають занепокоєння.

Четвертий бар'єр- координація цифрового уряду на місцевому рівні: загалом 85 відсотків послуг центрального уряду надавалися онлайн у 2021 році порівняно з лише 59 відсотками місцевих послуг. Ця невідповідність у наданні послуг, а також відсутність координації між різними рівнями влади можуть бути суттєвою перешкодою для цифрового урядування. Наприклад, у Німеччині використання різних, несумісних систем відстеження контактів між державними та федеральними урядами перешкоджало зусиллям по боротьбі з Covid-19. Однак є деякі винятки. У таких країнах, як Австрія, Естонія, Ісландія, Чорногорія, Нідерланди та Норвегія, існує бездоганна інтеграція всіх трьох рівнів управління. Цифровізації органів місцевого самоврядування заважає низка факторів, зокрема відсутність навичок у технологіях та управлінні проектами, недовіра між місцевим і національним рівнями, особливо коли йдеться про напрямки змін, які впроваджуються новими адміністраціями, сприйняття автономії від центрального уряду як виборів. переможцем для місцевих політиків, а також проблеми застарілих даних, систем, процесів і витрат.

П'ятий бар'єр- Людський капітал: розбудова кадрового потенціалу для забезпечення успішної цифрової трансформації є постійною проблемою, оскільки на місцевому рівні бракує технічних навичок і навичок управління проектами. Крім того, у 2021 році країни-

члени розглядали підготовку персоналу для включення методів управління зацікавленими сторонами в розробку, впровадження та надання послуг як критичну проблему.

І останній, організаційний бар'єр: Об'єднаний дослідницький центр попереджає, що організаційні та бюрократичні перешкоди зменшують використання нових технологій у державному секторі. Використанню інструментів інтеграції, таких як інтерфейси програмування прикладних програм (API), також може завадити переконання організації, що вони приносять користь лише зовнішнім сторонам. Така ж проблема існує для відкритого уряду, оскільки найцінніші дані (наприклад, геопросторові адресні дані) є джерелом доходу для агентств.

В таблиці 1 наведено систематизацію інформації та основні характеристики різних зарубіжних моделей, їх переваги та недоліки.

Таблиця 1

Основні характеристики моделей електронного урядування

Моделі електронного урядування	Характеристика	Переваги/недоліки
Континентальна Європейська модель	- наявність наднаціональних структур (Європейський Парламент, Єврокомісія, Європейський Суд ЄС), рекомендації які є обов'язковими для всіх країн ЄС; - високий ступінь розвитку європейських країн і народів інтеграція; - чітке законодавство, яке регулює інформаційні відносини в європейському інформаційному просторі	Найбільш збалансована, тому що враховує значні відмінності в економічному, політичному, культурному та технічному потенціалів країн-членів ЄС
Англоамериканська модель	- розширення спектру послуг, що надаються владою громадянам і бізнесу; - збільшення державних повноважень; - оперативність; - створення технічних та навчальних умов для повного охоплення громадян адмін послугами.	У США основний акцент робиться на відкритості, прозорості і відповідальність уряду перед громадянами. Це відображено в останній міжнародній ініціативі Уряд США під назвою "Партнерство"
Азіатська модель	— врахування особливостей конкретного стилю управління. Азіатський тип корпоративної культури та багаторівневого державного управління система.	У цій моделі основні зусилля спрямовані на впровадження сучасної інформації та зв'язку технології в галузі освіти і культури.

Джерело: складено автором на основі [13,14].

Держави-члени можуть використовувати кілька інструментів для збільшення використання цифрових ідентифікаторів. На національному урядовому рівні вони можуть контролювати впровадження послуг, побудованих на базових цифрових інноваціях (таких як цифрове посвідчення особи), і гарантувати, що пов'язані з ними послуги орієнтовані на користувача та забезпечують підзвітність. На рівні місцевого уряду надання органам влади

власного агентства, зобов'язаного чітко визначити часові рамки для реалізації національної політики, може стимулювати більшу узгодженість. Італійський трирічний план розвитку ІКТ у державному управлінні передбачав вимогу до місцевих органів влади подавати власні плани прибуття до встановленого місця призначення з можливістю припинення фінансування для місцевих адміністрацій, які не відповідають цілям.

На бізнес-рівні уряди можуть віддати пріоритет тим компаніям, які впровадили цифрові ідентифікатори. Такий підхід використовувався для визначення пріоритетності схвалення запитів цифрового бізнесу в Латвії. Нарешті, для покращення надання послуг уряду громадянам, координація з банками та іншими фінансовими установами, що мають найбільше значення для життя громадян, може збільшити використання цифрових посвідчень, як це видно в Естонії.

Підходи, орієнтовані на користувача, з новими технологіями, що розвиваються: Уряди починають застосовувати нові технології в державному управлінні, але вони повинні використовувати підхід, орієнтований на користувача та громадянина. З урахуванням нових технологій можна розробити набір інструментів або єдиний магазин для залучення громадян і передового досвіду, орієнтованого на користувача [17].

Транскордонна сумісність даних: ООП-система ЄС забезпечує транскордонний обмін даними між урядами на всіх адміністративних рівнях. Щоб полегшити це, добре керовані дані в базових реєстрах є важливими для розробки інструментів інтеграції, таких як API. Оскільки витрати на ООР є початковими, а вигоди навряд чи будуть повністю реалізовані до середньострокового та довгострокового періоду, успішне впровадження потребує довгострокової політичної участі на всіх рівнях влади. ЄС повинен зосередитися на створенні культури, яка може підтримувати розширення ООР на всіх рівнях управління в довгостроковій перспективі. Транскордонні послуги: ЄС має можливість збільшити кількість транскордонних послуг, доступних для громадян і підприємств. Розширення використання цифрових ідентифікаторів і розгортання регулювання eIDAS допоможе розширити доступ до транскордонних державних послуг. Так само система ООР може гарантувати, що людям і підприємствам не доведеться повторно надавати ту саму інформацію кільком установам у різних країнах ЄС. Також можуть бути можливості для активних транскордонних державних послуг для громадян і підприємств.

ВИСНОВКИ

Для створення якісної, яка відповідає вимогам сучасності, системи електронного врядування потрібно враховувати та переймати найкращі світові моделі розвитку. Як було досліджено в роботі на досвіді країн ЄС з розвитку електронного врядування, Україні треба орієнтуватися на їх досвід та використовувати найкращі надбання. Незважаючи на повномасштабну війну, Україна демонструє один із найдинамічніших процесів цифрової трансформації в усьому світі. Команда Мінцифри України будує найзручнішу цифрову державу у світі з точки зору отримання послуг. Одна з головних цілей — цифровізувати 100% державних послуг. ЄС запустив проєкт «Цифрова трансформація для України», (DT4UA) головним завданням якого є поміч для України в процесі запровадження ефективних, доступних та безпечних державних послуг, а також швидкого реагування на виклики війни. Євросоюз визначив 4 напрями, на які спрямоване фінансування: розвиток цифрових послуг та застосунку Дія; вдосконалення обміну даними між реєстрами та держустановами; розвиток інфраструктури електронної ідентифікації відповідно до регламенту eIDAS; розвиток системи електронного управління, що дозволить прозоро розглядати кримінальні справи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. The path towards e-governance in Ukraine. URL: https://ega.ee/success_story/path-towards-egovernance-ukraine/ (дата звернення 03.01.2023).
2. Зарубіжний досвід упровадження електронного урядування / авт. кол.: Т. Камінська, А. Камінський, М. Пасічник та ін.; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. С. А. Чукут. К., 2008. 200 с. URL: <https://ktpu.kpi.ua/wpcontent/uploads/2016/02/Zarubizhnij-dosvid-uprovadzhennya-elektronного-uryaduvannya.pdf>. (дата звернення 03.01.2023).
3. Барегамян С.Х., Карпі Ю.В. Електронне урядування на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях: сучасний стан та перспективи впровадження в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_20_19/32.pdf. (дата звернення 01.01.2023).
4. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб. у 15 ч., частина 6: Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи електронного урядування [С.К. Полумієнко]. Київ: ФОП Москаленко О.М. 2017. 64 с.
5. Чукут С.А. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження еурядування на місцевому рівні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 13. с. 89-93.
6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. Ст. 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення 10.01.2023).
7. Григорян О.О. Світовий і вітчизняний досвід забезпечення прозорості та відкритості органів державної влади в реалізації публічної політики (інформаційний аспект). URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12GOOPIA.pdf>. (дата звернення 10.01.2023).
8. Костенко І.В. Основні принципи електронного врядування. Часопис Київського університету права. *Адміністративне право і процес*. Фінансове право. Інформаційне право. № 4. 2019. С. 117–121. URL: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2019.20>.
9. Міхровська М.С. Цифрове врядування як новий рівень взаємодії держави та суспільства. *Юричний науковий електронний журнал*. № 7. 2020. С. 272–275. URL: DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-7/70>.
10. Міхровська М.С. Цифрове врядування: поняття та особливості становлення в Україні. *Збірник наукових праць ЛОГОС: міжнародна науково-практична конференція 30 жовтня 2020*. Страсбург. С. 115–117. URL: <https://doi.org/10.36074/30.10.2020.v2.32>.
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання цифрового розвитку» від 30 січня 2019 р. № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D0%BF#Text>. (дата звернення 01.01.2023).
12. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80> (дата звернення 01.01.2023).
13. eGovernment in the European Union. European Commission, June 2018. URL: https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/eGovernment_in_EU_June_2018_0.pdf (дата звернення 04.01.2023).
14. Integrated Project «Making Democratic Institutions work» (2002–2004). URL: https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Activities/Previous%20Projects/Default_en.asp#TopOfPage (дата звернення 05.01.2023).
15. Parisopoulos K., Tambouris E., Tarabanis K. Analyzing and Comparing European eGovernment Strategies, 2007. URL: <http://web.worldbank.org/archive/website01537/WEB/IMAGES/ANALYZIN.PDF> (дата звернення 01.01.2023).
16. Stephany F. It's not only size that matters: determinants of Estonias governance success. *Electronic Government*, Vol. 16, №. 3, 2020. p. 304–313. URL:

Reshetova, H. (2023). European experience in implementation of electronic government. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 1(23), 60-70. <https://doi.org/https://doi.org/10.26661/2522-1566/2023-1/23-06>

https://www.researchgate.net/publication/340773411_It's_Not_Only_Size_That_Matters_Determinants_of_Estonia's_E-Governance_Success. DOI: 10.1504/EG.2020.10028669. (дата звернення 01.01.2023).

17. United Nations E-government survey 2020. for Sustainable Development. URL: [https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20\(Full%20Report\).pdf](https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20(Full%20Report).pdf) (дата звернення 01.01.2023).

REFERENCES

The path towards e-governance in Ukraine. URL: https://ega.ee/success_story/path-towards-egovernance-ukraine/ (accessed 03.01.2023).

T. Kaminska, A. Kaminsky, M. Pasichnyk and others. (2008). Foreign experience in implementing e-government. Chukut S.A. (Ed.). URL: <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/Zarubizhnij-dosvid-uprovadzheniya-elektronnogo-uryaduvannya.pdf> (accessed 03.01.2023) [in Ukrainian].

Barehamian S., Karpi Yu. (2019). Electronic governance at the state, regional and local levels: the current state and the prospects of implementation in Ukraine. *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok*. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/32.pdf (accessed 01.01.2023) [in Ukrainian].

Polumienko S.K. (2017). E-government and e-democracy. Part 6: Monitoring, evaluation and forecasting of e-government system development. Kyiv: FOP Moskalenko O.M. [in Ukrainian].

Chukut, S.A. (2016). Smart City or E-City: Modern Approaches to Understanding E-Government Implementation at the Local Level. *Investment: practice and experience*, 13, 89-93.

The Verkhovna Rada of Ukraine (2011). The Law of Ukraine "On Access to Public Information" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (accessed 10.01.2023) [in Ukrainian].

Hryhorian, O.O. (2012). World and domestic experience in ensuring the transparency and openness of public authorities in the implementation of public policy (information aspect). URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12GOOPIA.pdf> (accessed 10.01.2023) [in Ukrainian].

Kostenko, I.V. (2019). Basic principles of e-governance. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava. Administratyvne pravo i protses. Finansove pravo. Informatsiine pravo*, 4, 117-121. URL: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2019.20> [in Ukrainian].

Mikhrovska, M.S. (2020). Digital governance as a new level of interaction between the state and society. *Yrydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*, 7, 272-275. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-7/70> [in Ukrainian].

Mikhrovska, M.S. (2020). Digital management: the concept and features of formation in Ukraine. *Zbirnyk naukovykh prats AOHOΣ : mizhnarodna nauково-praktychna konferentsiia 30 zhovtnia 2020*, Strasburh, 115-117. URL: <https://doi.org/10.36074/30.10.2020.v2.32> [in Ukrainian].

Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «Some issues of digital development» from January 30 2019, No 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D0%BF#Text> (accessed 01.01.2023) [in Ukrainian].

On approval of the concept of e-government development in Ukraine: decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine from September 20 2017, No 649-r URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80> (accessed 01.01.2023) [in Ukrainian].

eGovernment in the European Union. European Commission, June 2018. URL: https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/eGovernment_in_EU_June_2018_0.pdf (accessed 04.01.2023).

Integrated Project «Making Democratic Institutions work» (2002-2004). URL: https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Activities/Previous%20Projects/Default_en.asp#TopOfPage (accessed 05.01.2023).

Parisopoulos K., Tambouris E., Tarabanis K. (2007). Analyzing and Comparing European Government Strategies. Retrieved from <http://web.worldbank.org/archive/website01537/WEB/IMAGES/ANALYZIN.PDF> (accessed 01.01.2023).

Stephany, F. (2020). Its not only size that matters: determinants of Estonias egovernance success. *Electronic Government*, Vol. 16, No. 3, 304-313. URL: https://www.researchgate.net/publication/340773411_Its_Not_Only_Size_That_Matters_Determinants_of_Estonias_E-Governance_Success. DOI: 10.1504/EG.2020.10028669 (accessed 01.01.2023).

United Nations E-government survey 2020. Digital Government in the Decade of Action for Sustainable Development. URL: [https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20\(Full%20Report\).pdf](https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20(Full%20Report).pdf) (accessed 01.01.2023).

EUROPEAN EXPERIENCE IN IMPLEMENTATION OF ELECTRONIC GOVERNMENT

Reshetova Hanna
Mariupol State University,
Kyiv, Ukraine

Recently, it is impossible to imagine the development of countries, territories and society as a whole without the latest information technologies. Today, many countries of the world, including European countries, use such a form of public administration as e-government, which is becoming an important tool for interaction between central and local authorities, business and society. In order to achieve a high level of democracy, as well as in the conditions of a democratic society, the introduction of electronic governance becomes a necessity. This is exactly what our country, which has a high potential and all the possibilities for the introduction of electronic governance and the transfer of almost all services, especially administrative ones, to an electronic format, strives for. Electronic governance is one of the priority areas of modernization of public administration in the EU countries. The science of public administration is in constant development and the search for more effective methods, principles and means of public administration that are adequate to modern conditions and needs. In recent years, the theory and methodology of e-government has been replaced by more modern ones. In Ukraine, e-government is developing through the implementation of projects and the cooperation of all state and local self-government bodies with the support of international partners. Specialists in the field of information technologies believe that e-government is the key to reforms in Ukraine, because it is impossible to achieve high rates of transformation without the introduction of digital technologies in every sphere. At this stage, the most common area is electronic services in the field of e-government, since they concern every citizen of the country.

Keywords: electronic governance, development, democracy, society, european experience.